

Beilustreefnd Airuuz.

29 Augustus 1868.

Prijs per Kwartaal / 2,17⁵.

N^o. 9.

Het derde Duitsche Bond-schuttersfeest te Weenen.

Het enthousiasme, door het onlangs te Weenen gehouden derde Duitsche Bond-schuttersfeest teweeggebracht in geheel Duitschland, is nog verre van reeds uitgedoofd. Ook de gevolgen in het staatkundige en maatschappelijke konden nog wel eens belangrijker zijn, dan men vermoed had. Tot dusverre is alles evenwel goed afgelopen; iedereen schijnt tevreden - behalve die schutters, die geen prijzen hebben gewonnen, en die zulks natuurlijk toeschrijven aan alle oorzaken, behalve aan ééne, die evenwel misschien juist de eenige ware is. . . . Allerlei schutterstypen waren daar te zien in de schietbaan: de „Zondags-schutter”, heel fraai opgetuigd en opgetooid, maar die nooit dáár raakt, waar zeker oude Grieksche wijsgeer ging zitten, omdat hij meende daar het veiligst te zijn, toen hij een onhandigen schutter zag, die nooit in de schijf schoot; dan „de verwonderde”, die met een lang gezicht mompelt: „Daar ketst dat sakkerment-sche percussiedopje weer!” - de „ongeduldige”, die maar niet begrijpt, hoe hij niet midden in 't zwart raakt; de „woedende”, die raast: „Vandaag mag ik net doen wat ik wil, maar het schijnt verzeid te wezen dat ik raken zal!” En dan niet te vergeten de toeschouwers, de liefhebbers, de kenners, de vrienden, de bewonderaars!

Wij geven (ten vervolge op onze afbeeldingen van bladz.

14, 18, 57, 58, 59-61) nog wederom 1^o een tafereel uit de schietbaan, 2^o een ander, voorstellende de ovatie door de Tirolers gebracht aan een hunner landgenooten, den eerste, die een beker „er uit schoot”, 3^o de afbeeldingen van een paar prijzen, die zich onderscheidten door smaakvolle kostbaarheid, 4^o een gezicht op een troep vroolijke schutters, die hunne premiën van den dag hebben afgehaald, 5^o een dito op de lusterrijke taptoe bij lantaarnlicht, en 6^o eene scène in de feestzaal, bij gelegenheid van de studenten-bijeenkomst („comruch”) der academische jeugd.

Rorschach aan de Bodensee.

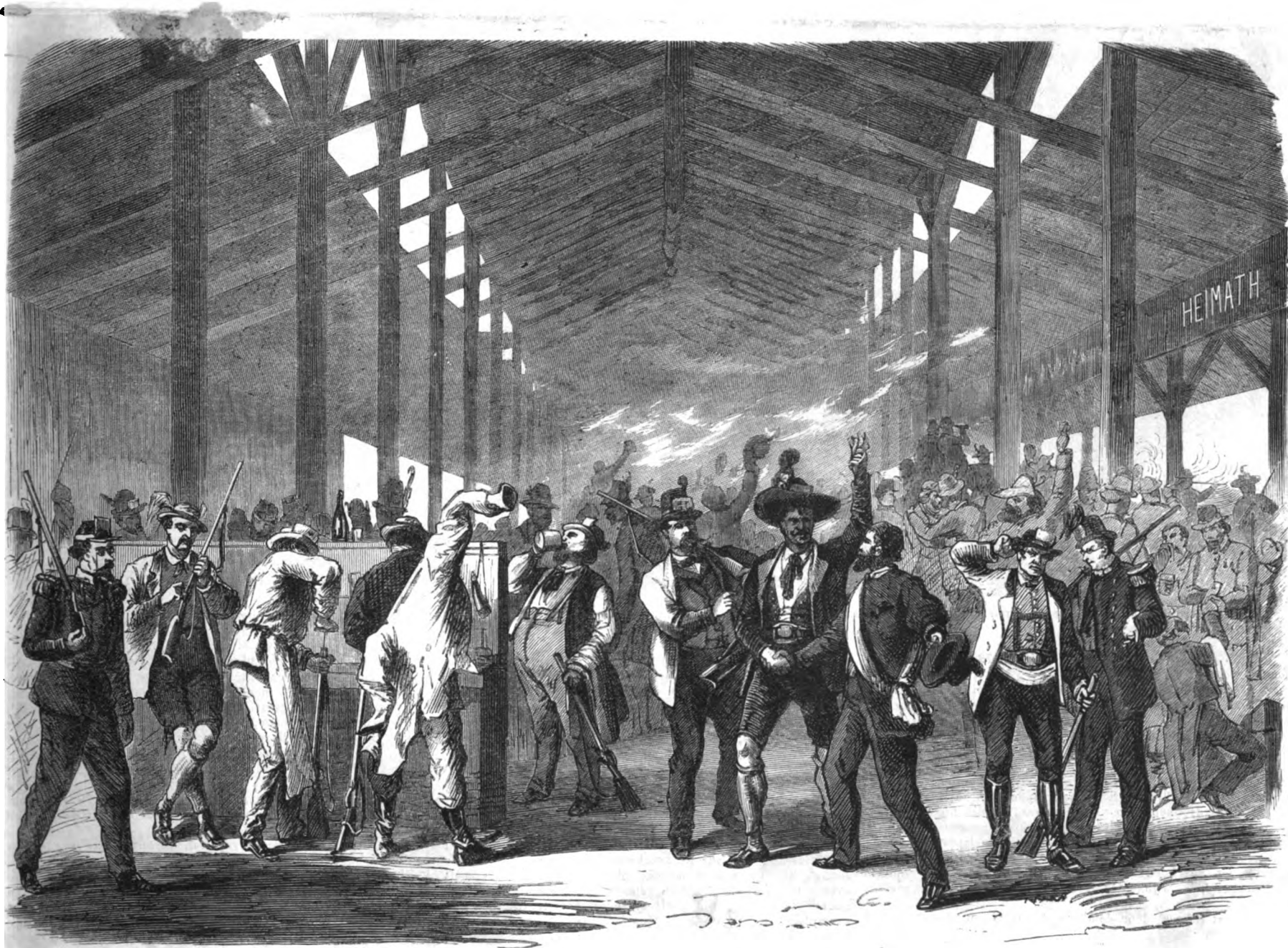
Niet alle reizigers vind' juist uitsluitend smaak in hemelhooge bergen en gletschers. Zelfs zijn er die beweren, dat, wanneer men ze zoo weken en maanden lang voor de oogen heeft, ze ontzettend eentonig en vervelend worden. Bovendien is het grootste inconvenient voor den reiziger in Zwitserland, het land der bergen en der ijsmeren bij uitenemendheid, — de aandrang en de overvoerdheid met Engelsen, Russen, Amerikanen, enz., die men er overal aantreft, en die, door hunnen rijkdom en de hooge prijzen, die zij dwaas genoeg zijn te besteden, zelfs voor gewone dingen en nietigheden, het reizen voor de meer bescheidenen portemonnaes onaangenaam maken.

Men vindt daarom in den laatsten tijd een soort van reizigers, geene eigenlijke touristen, maar die er de voorkeur

aan geven, om een aangenaam plaatsje voor zomerverblijf uit te zoeken, waar de gletschers hun niet op den neus drelgen te vallen, en waar de op hun geld pratte, roodharige barbaren hen niet op de teenen trappen, zoodat men dus ook niet de eenvoudigste levensbenodigdheden behoeft te betalen met fabelachtige prijzen. Zulke plaatsen vindt men er vele, ook in Zwitserland, en wij maken op eene alleraangenaamste in dat genre opmerkzaam, namelijk op Rorschach aan het meer van Constanz.

Men kan over het schilderachtige en aangename aldaar eenigermate oordeelen, naar de afbeeldingen, die wij geven van de stad en hare omstreken. Men kan zich niets schilderachtigers voorstellen, dan dat panorama over de stad en 't meer; niets aangenaamers en lieflijkers, dan dien weg naar Langenmoos. Ook allersterlijkste kasteelen en oude burchten vindt men in de omstreken, zooals het Sint-Anna-Schloss, voormaals het slot Rorschach geheeten, doch door den abt van Sint-Gallen herdoopt, toen hij het aankocht, in 1449; voorts Wartegg, Wartensee, Horn, Marienberg, Löwenhof, Reineck, en anderen, zoodat er overvloediglijk gelegenheid bestaat tot de alleraangenaamste en meest gevarieerde uitstapjes.

Bovendien ontmoet men, waar men ook in den geheelen omtrek mocht willen rondzwerven, overal vriendelijke en goedhartige menschen, die ook nog niet door de geldgierigheid en plunderzucht bedorven zijn. Meestal zijn de inwoners katholiek, doch weinig dweepzuchtig en bigot. Rorschach



Het derde Duitsche Bond-schuttersfeest te Weenen: In de schietbaan.

bezit o. a. eene zeer fraaie kerk, en bij Wartegg vindt men ook eene kapel, waarin de bejaarde slokapelaan de mis leest.

Het huis „Zum Goliath”, te Regensburg.

Wij hebben vroeger (bladz. 375 van het II^{de} Deel) gelegenheid gehad den lezer te doen kennis maken met de vermaarde Dollinger-zaal te Regensburg, en maken thans opmerkzaam op eene andere bouwkunstige merkwaardigheid in die aloude rijkstad.

Wanneer men van den Noordkant aankomt en de Brückstraaf afloopt, dan ziet men reeds van verre een fresco-tafereel, nog al van eenigen omvang, voorstellende den herdersknaap David in den strijd tegen den reus Goliath. De reus houdt met de opgehevene rechterhand een vervaarlijke speer vast, en met de linker de greep van zijn breed zwaard. Zijn helm is versierd met struisveeren, en de reus zelf ziet met minachting neer op den kleinen David, die van zijn alinger gebruik maakt.

veel had geleden, werd het, in 1847, door Hans Kranzberger gerestaureerd.

Het huis, min of meer als een versterkte burcht uitzien, behoorde oorspronkelijk aan het geslacht Tundorf, uit hetwelk bisschop Leo afstamde, die, na den grooten brand van 't jaar 1273, den 23^{sten} April 1275 den eersten steen legde voor de tegenwoordige domkerk. Het huis behoort tot den tijd der Gothische bouworde, waardoor „de verheerlijkende sage” meteen weerlegd wordt, die verhaalt: dat het tot woonplaats diende aan keizer Hendrik den heilige, die in 1024 overleed.

De ruime kelders maken het oudste gedeelte van het huis uit, zijn geheel in gebakken steen gemetseld en met oijevale gewelven gebouwd. Daarboven verheffen zich drie verdiepingen. In lateren tijd zijn de meeste Gothische vensters met pilaartjes, kapiteeltjes en andere bouwkundige fraaigheden vervangen door vierkante moderne ramen. De hoofdingang is aan den Zuidkant, terwijl het schilderstuk aan de Zuidzijde prijkt.

Onder de laatste bezending dieren, door Casanova wederom te Triëst aangebracht, en meestal naar Hamburg gevoerd, komt een allermerkwaardigst dier voor, de tweehoornige neushoorn („rhinoceros bicornis”), de eerste die - althans sedert de classieke oudheid - levend in Europa te zien is geweest.

Reeds de Indische rhinoceros, de gewone met één hoorn, behoort tot de grootste zeldzaamheden in de diergaarden, en zoo mag het inderdaad als een ware triomf gelden voor den heer Casanova, van wederom de nog grootere zeldzaamheid te hebben naar Europa gebracht.

Men kent tegenwoordig vijf soorten van rhinocerosen. Daaronder is de Afrikaansche („rhinoceros africanus” of „bicornis”) daaraan te onderkennen, dat zijne huid grootere plooiën vertoont, dat de voorste hoorn langer is dan de achterste en dat de snuit haakvormig is, zooals bij de schildpadden. Uit onze afbeelding kan men zien, dat het dier nog zeer jong moet zijn, een of anderhalf jaar oud. Het is vier Parijsche voeten lang, en heeft nu ongeveer het derde deel van zijne grootte als volwassen dier bereikt. Het is



Het derde Duitsche Bond-schuttersfeest te Weenen: Ovatie van de Tirolers aan hunnen landsman, den 1^{sten} luitenant Hohenegger, den eersten bekerwinner, den 27^{sten} Juli.

In een koopbrief van den 17^{den} Maart 1573 wordt dat gebouw voor de eerste maal genoemd: „Zum Goliath”. Het was in dien tijd een tamelijk algemeen gebruik, om groote huizen te versieren met fresco-schilderijen, meestal allegorische voorstellingen. Volgens eene algemeene gissing zou die van het huis „Zum Goliath” het denkbeeld verzinneelijken: dat het protestantsche geloof in den kerkelijken strijd dier dagen overwinnend zijn zou. De oorspronkelijke vervaardiger van het beeld was Martin Boxberger, van Salzburg. De kroniekschrijver Raselius verhaalt aangaande dien schilder: dat hij zeer aan dronkenschap verslaafd was, en dat hij dikwerf de list gebruikte, om zijne kousen en schoenen aan zijne stelling vast te nagelen, en naar omlaag te laten hangen, ten einde de voorbijgangers wijs te maken, dat hij boven ijverig zat te borstelen, terwijl hij inderdaad in den bisschoppelijken wijnkelder zat en zich een ferm roes dronk.

Toen het tafereel door den loop der tijden en der dingen

Eene nieuwe bijdrage voor zoölogische tuinen.

Onder de handelaars in wilde dieren, die, met gevaar van eigen leven en gezondheid, heinde en ver reizen ondernemen, om wat nieuws en belangrijks in hun vak te zoeken, is de heer Casanova, een Italiaan, doch te Dresden woonachtig, zeker een der belangrijkste. Reeds sinds eene lange reeks van jaren bezoekt hij, van de havens der Rode Zee uit, de Afrikaansche landen, organiseert aldaar tochten van jagers onder de inboorlingen, die hij goed betaalt, en komt regelmatig met grooten buit terug. Zoo komt hij weer met dieren voor den dag, die sinds den classieken Romeinschen tijd niet meer in Europa voorkwamen. Casanova is o. a. de eerste, die weer Afrikaansche olifanten naar Europa heeft overgebracht. Het zoölogisch genootschap „Natura Artis Magistra” te Amsterdam bezit er sedert korten tijd ook een exemplaar van.

eigenlijk nog in den zuigelingsleeftijd, die bij de reusachtige zoogdieren zeer lang, ten minste twee jaren duurt. Daarom wordt het meestal nog met melk gevoerd, waarom dan ook een zeer groot aantal Afrikaansche geiten mee zijn overgebracht worden, die als minnen dienen. De melk van 25 à 30 van die dieren is pas eventjes toereikend, om den kleinen gulzigard te bevredigen. Wanneer hij drinkt, steekt hij zijn kop, met de zeer kleine mondopening, met neusgaten en al, in den emmer met melk, en zuigt, zonder dat men een smakken met de tong of een slurpen of slokken verneemt, met tamelijke snelheid en met de grootste bedaarheid de melk op.

Men spreekt doorgaans veel van de ontbare woede dier dieren, doch daarvan vertoont het alsnog geen enkel spoor. Het is zeer zachtvaardig en speelt met den oppasser, die het ongestraft den bek open doet; het laat zich gaarne liefskozen en beantwoordt de tot hem gerichte woorden met een eigenaardig gefluit of gegrint. Het meest beweeglijk

zijn zijne ooren en de bovenlip, die er min of meer als zyne snuit of tromp uitziet. De ooren zijn schier altoos in beweging om de vliegen te verjagen, die hem, in weerwil van zijn dikken huid, nog al schijnen te plagen.

Een bezoek op eenige „atollen” (koraal-eilanden) in de Zuidzee.

Reisherinneringen.

2. Manihiki (Humphrey-eiland.)

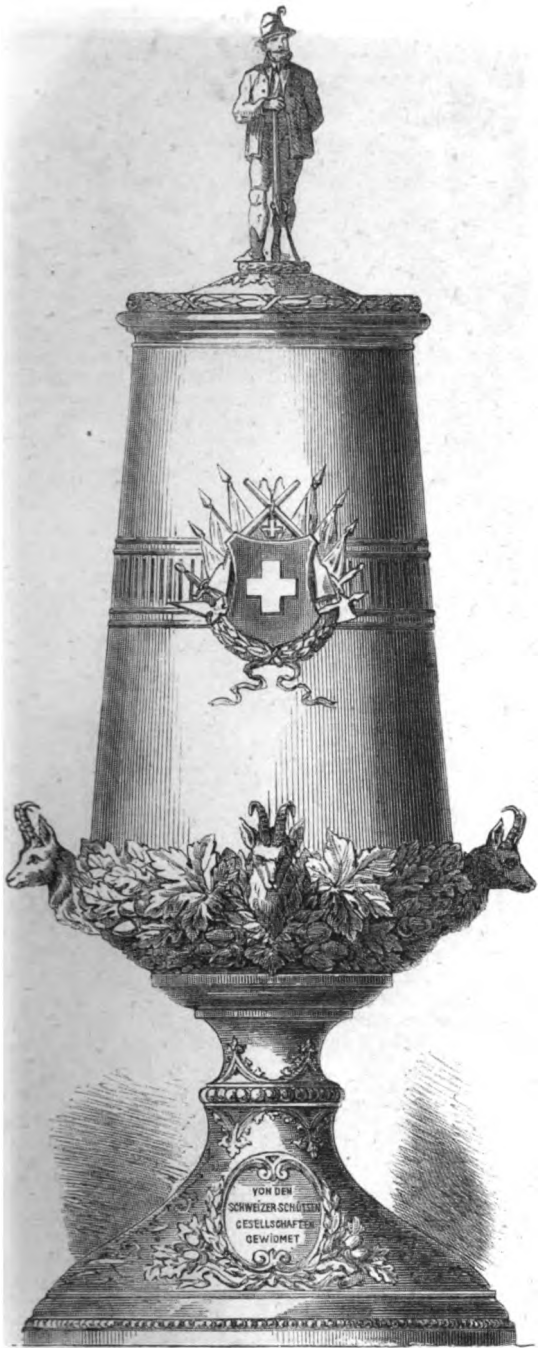
Tot dusverre kenden wij het eiland Manihiki nog in het geheel niet, en wisten zelfs nog niet eens of het al of niet bewoond was. Het ligt op 10° 23' Z. B. en 101° W. L. (Greenwich). Na eenig oponthoud op het eilandje, waarop wij geland waren, brachten wij onze boot door het kanaal van de zijde des Oceaans naar het binnenmeer, en maakten wij aanstalten tot een tochtje op de lagune. Wij kruisten een tijdlang daarop rond, en bespeurden toen aan een afgelegen gedeelte der kust eene soort van huis; terwijl wij onze blikken daarop gericht hielden, ontdekten wij op het strand eene groote menigte volks, alsmede verscheidene kano's vol mannen, die juist voornemens waren ons te gemoet te roeien. Eenige minuten later kwamen zij zeer dicht bij ons, en indien wij ook in het eerst eene vrees koesterden, aangaande eene onvriendelijke ontvangst, zoo verdween die weldra, toen de mannen genoegzaam zoo dichtbij waren gekomen, dat wij hen duidelijk zien konden. Zij waren allen gekleed met hemden, lange broeken en strochoeden, en in hunne aangename gezichten was groote blijdschap te lezen vanwege het aanstaande bezoek. Toen zij dicht genoeg nabij gekomen waren om te kunnen worden verstaan, begonnen zij te spreken, en het was ons zeer aangenaam, toen wij bemerkten, dat onze tolk zich veel gemakkelijker met hen verstaan kon, dan met de inboorlingen van de groep der Unions-eilanden. Wij deden daarbij verder eene ontdekking, die ons niet alleen een belangrijk licht verschaft over dat volk en zijn toestand, maar die er ook toe veldroeg, om ons eene vriendelijke ontvangst te verzekeren.

Ongeveer 1000 Eng. mijlen van dat eiland verwijderd, bevindt zich een ander groot eiland, het Fannings-eiland geheeten, dat rijk is aan kokosnoten en dat tot nog kort geleden onbewoond was. Een Engelschman nam er bezit van, en begon er kokosolie te winnen. Dat hadden wij reeds vroeger geweten, maar thans vernamen wij, dat hij de arbeiders, die hij voor zijn werk noodig had, op dit en op de naburige eilanden huurde; eenmaal in het jaar kwam hij hier heen, nam eene afdeeling mannen, vrouwen en kinderen mee, en verwisselde die dan weer bij zijne terugkomst tegen anderen. Hij betaalde hunnen arbeid met calicots en die soort van kleederen, welke zij gewoon zijn te dragen, namelijk: broeken, hemden en strochoeden, - voorts met tabak, messen en andere werktuigen. Dewijl dat reeds verscheidene jaren zoo geduurd had, hadden de meesten onder de inwoners den een of anderen tijd deelgenomen aan den arbeid, en de naam van anderen tijdgever was aldus onder al de familiën van het eiland bekend geworden.

Daar wij beweerden met den Engelschman bekend te zijn, werden wij terstond ontvangen als „zijne broeders”.

Zij heetten ons hartelijk welkom, en wezen naar de kust, waar, volgens hun zeggen, de zending op ons wachtte;

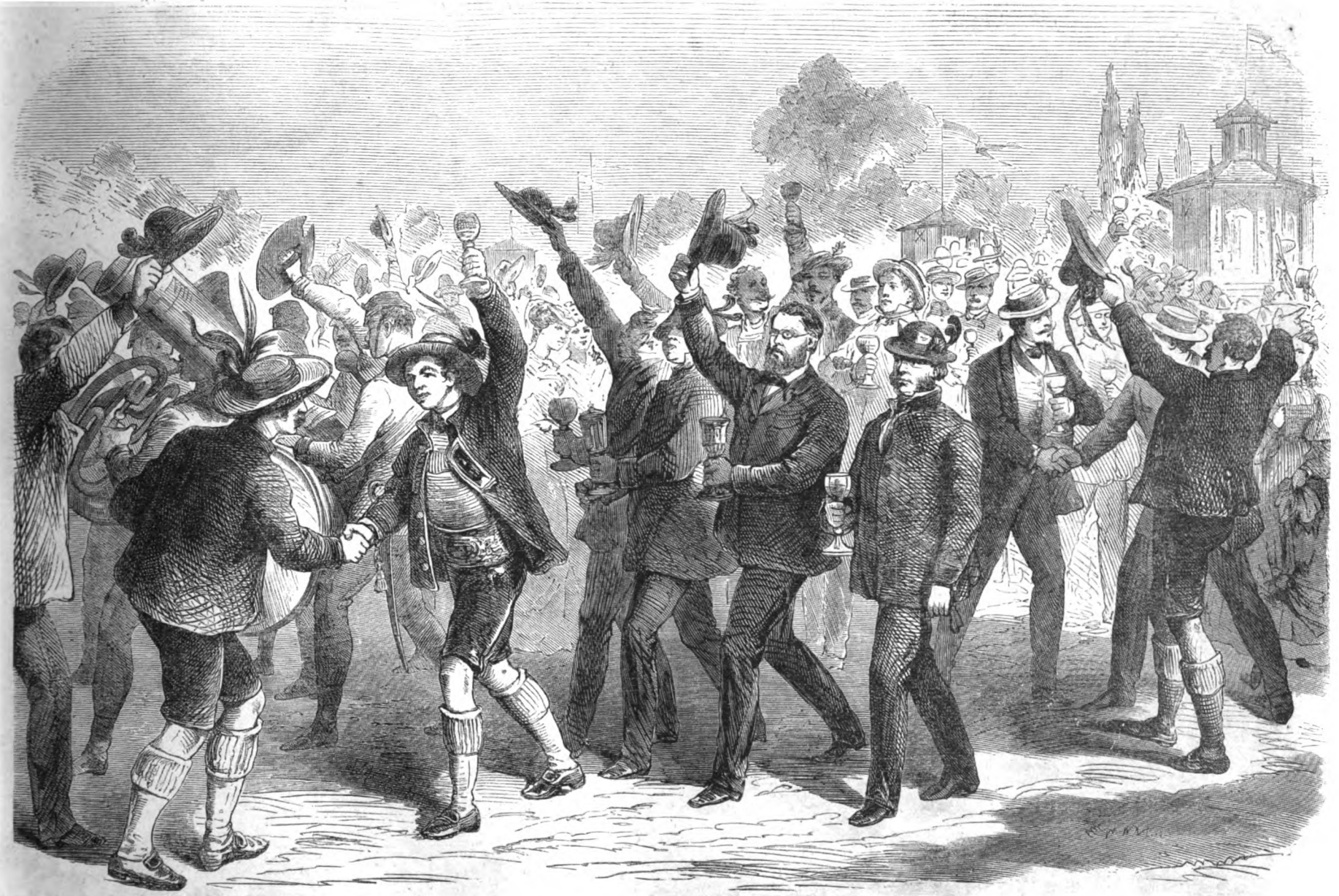
*) Zie bladz. 62.



Zilveren erebokaal door de Zwitsersche schuttersverenigingen geschonken.



Erebokaal door de stad Linz geschonken.



Het derde Duitsche Bond-schuttersfeest te Weenen: Het afhalen der premiën van den dag.